

6. dani ICARUS-a u Hrvatskoj Archives – borders, identities, reflections

Saša Potočnjak

Usuorganizaciji ICARUS-a Hrvatske i Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci organizirani su 6. dani ICARUS-a Hrvatska (25. i 26. ožujka 2021.), a tijekom kojih su sudionici mogli čuti najnovija te vrlo atraktivna predavanja o mnogobrojnim projektima koji su metodološki i konceptualno usmjereni u područje digitalne humanistike. Konferenciju su uz riječi dobrodošlice otvorili: Thomas Aigner, predsjednik ICARUS-a (ujedno i dopredsjednik TMO-a), Irena Vodopija – Krstanović, prodekanica Filozofskoga fakulteta u Rijeci, Benedikt Perak, voditelj Laboratorija za istraživanje kulturne složenosti pri Filozofskom fakultetu u Rijeci, te Vlatka Lemić, predsjednica ICARUS-a Hrvatske. Dvodnevna izlaganja su bila podijeljena u paralelne, dvojezične sesije. Počevši od jutarnjih pa do kasno-poslijepodnevni sati sesijama su u virtualnom (online) obliku moderirale Vlatka Lemić i Tamara Štefanac.

Krovna je tema *Archives – borders, identities, reflections* bila podijeljena u nekoliko podtematskih cjelina. Njihove naslove moguće je navesti i ovisno o jeziku prezentacija: *Archives – yesterday, today, tomorrow; Archives and Digital Age; On the way to Time Machine I, II; Topoteka suradnička mreža; Digitalna transformacija baštine; Data protection, data access; Na izvoru – arhivi i umjetnost; Digital platforms & cooperation; Arhivi, sjećanja, interpretacije; Kreativna interpretacija arhivskih izvora; Izgradnja zajedničke informacijske infrastrukture; Razvoj publike u području baštine; Digital Humanities Insight; Virtualno predstavljanje baštine* te posljednja u zadnjem danu održavanja konferencije *Specijalizirani arhivi i zbirke*. Na navedenih 16 cjelina nadovezala se i radionica o pripremi podataka *Archives Portal Europe – A peek behind the scenes of data preparation* koju je vodila K. Arnold. S obzirom na to da su ICARUS-ovi dani postali jedna od nezaobilaznih domaćih međunarodnih konferencija na kojoj je moguće dobiti uvid u relevantne tekuće

projektne aktivnosti u sferi digitalno-humanističkih, informacijskih te AKM disciplina, valja navesti izlagače i njihove prezentirane radove.

Naglasak su na ulogu arhiva te način njihova funkcioniranja nekada i danas stavili sljedeći izlagači: K. Arnold: *Archives Portal Europe – A collaborative endeavor across country, institution and language boundaries*; M. Banton, Nj. Sigurdsson: *Expert Group on Shared Archival Heritage; goals, works and bibliography on disputed archival claims*; C. Mateos: *European Digital Treasures: Management of centenary archives in 21st century*; D. Jeller: *Time Machine Project*. Dok su izlagači okupljeni oko teme arhiva u digitalno doba bili: C. Mihailovici: *eVitala Project – bringing the Romanian Archives Portal to life*; S. Joska: *Making a Modern Archive: Handwritten Text Recognition in the National Archives of Finland*; A. Vatcharadze: *Openness of State Archives in Post-Soviet Republics and Eastern Block States during the Coronavirus pandemic*; S. Riolo, A. Zappulli: *CREARCH – Creative Archives as Innovative Cultural Hubs Project*; T. Štefanac, M. Gruden, A. Stojanović: *THEY: LIVE, student lives revealed through digital archives and context based art practices*.

U ovome trenutku nezaobilazan projekt „vremeplova“ – *Time Machine*, bio je tema čak dviju sesija, a što svakako ukazuje i na veliki interes stručnjaka za digitalnu rekonstrukciju europske povijesti: I. di Lenardo, I. Manzini: *The Local Time Machines environment and its developments*; P. Boselie: *Limburg Time Machine: who was where and when? Historical mass data of location and persons georeferenced*; Á. Telek: *Budapest Time Machine – the archival example*; I. Šimić: *LTM's in Croatia: shifting perspectives towards realities*; Ž. Trbušić: *Large scale automatic text recognition accuracy and the impact on*

document retrieval in digital archives; G. Završnik: *Digital geospatial data, a tool for interpretation of our past*; A. Cardoso: *XpeCAM Solution – The intelligent tool for Graphic document Preservation*; D. Medved, B. Perak: *Chakavian Artificial Intelligence – Integrating advanced dialect chatbot into Heritage Museum of Drenova information system*. Izlagači su se pozabavili i temom zaštite podataka: A. J. Gilliland, K. Carbone, J. Lowry: *Archival Duties and Responsibilities to Refugees: Introducing A Rights in Records Framework*; K. Kuzman Šlogar, W. Scholger, V. Hanneschläger: *What data protection is all about: The DARIAH ELDAH Consent Form Wizard (CFW)*.

Suradnička mreža Topoteka okupila je sljedeće „topotekare“ i njihove virtualne zbirke: P. Šiljeg: *Topoteka dolina Neretve – arhiv za zajednicu, zajednica za arhiv*; S. Berak: *Topoteka Podsused*; M. Lesinger: *Digitalni alati u promociji Topoteke Prelog*; T. Štefok, M. Borko: *Topoteka Međimurje – rad na izvorima u svjetlu novog kurikula*; K. Čeliković: *Topoteka “Baština Hrvata u Srbiji” – markeri etnokulturnog identiteta*. Temu su digitalne transformacije baštine prezentirali: D. Čargonja, D. Brusić, D. Grgurić, B. Perak: *Digitalizacija glazbene baštine Institucije Ivan Matetić Ronjgov*; S. Kosić, A. Fruk, L. Lazzarich: *Digitalizacija povijesnih novina u Sveučilišnoj knjižnici Rijeka*; D. Zovak, J. Čičić: *Digitalni arhiv Državnog arhiva u Slavonskom Brodu*; T. Gudek Šnajdar: *Interdisciplinarnost – Mogućnosti suradnje kulturnih institucija i digitalnih medija u kreiranju virtualnih sadržaja*. Također neke recentne digitalne suradničke platforme predstavili su: P. Trentelman: *Spacetime, putting heritage sites on the map. Like having your own app with locations and interactive guided tours, but better*; A. Szőnyi: *Personal Narratives, Local History and Education – the I Walk*

INFO

6. Dani ICARUS Hrvatska: <https://www.icarushrvatska.hr/icaruscroatiadays>

Knjiga sažetaka: <https://drive.google.com/file/d/1yxkxkdm30BFnPCyFzjZtZ38vaDYgRRr-/view>

Program; A. Schatek: Topotheque collaborative platform; F. Šimunjak, P. Hegedić, K. Rukavina: Bulwark of Europe – Digitizing the Habsburg-Ottoman Frontier: from historical sources to social media.

Dio se pak izlagača usmjerio na uvijek intrigantnu temu suodnosa arhivskoga gradiva i njegove interpretacije: N. Kudiš: Donatello, Andrea Meldolla i Jacopo Tintoretto: povijest umjetnosti i interpretacija ranonovovjekih arhivskih dokumenta; Z. Vrzić: Endangered language documentation: The case of Vlashki/Zheyanski (Istro-Romanian); M. Bolić: Baština istarskih biskupa iz 18. st.: između umjetničkih predmeta i neistražene arhivske građe; D. Tulić: Atribucija i arhivsko istraživanje u povijesti umjetnosti: nekoliko primjera iz venecijanske skulpture 18. st.; M. Pintarić: Arhivski izvori: novi pristup istraživanju mramorne skulpture i arhitekture 18. st. u Rijeci. Uloga arhiva u kulturi sjećanja promišljena je u sklopu sljedećih izlaganja: A. Ilić: Isprepletana povijest u multietničkim europskim kulturnim prijestolnicama Rijeka, Novi Sad i Temišvar: Digitalizacija fotografskog arhiva i mrežni projekti na IKGS München; A. Bursać: Projekt „Kultura sećanja Novog Sada“; B. Molnar, M. Kuleš: ArHIZ projekt i konferencija; T. Milovac: Fotoarhiv nevidljive Savičente; M. Kevo: Čuvanje baštine iz vremena stvaranja RH na primjeru izložbe „Proces mirne reintegracije hrvatskog Podunavlja“ Muzeja grada Iloka. Kreativnoj su se interpretaciji arhivskih izvora posvetili: Š. Kamerić: „Ab uno disce omnes“ – Forensic Archive: From One Learn All; J. Ferber Bogdan: Virtual exhibition „Will is a skeleton; desire is muscles - Rudolf Valdec and

Bela Csikos Sesia: an anatomical atlas for artists“; A. Maksić Japundžić, S. Olujić Klapčić: Theatricality of an archive; G. Vnuk: Tertulia Project; E. Papalexou, A. Xepapadaku: Creating a contemporary performing arts archive. The Archive of Romeo Castellucci and the Societas Raffaello Sanzio.

Osobita je pozornost na ovoj konferenciji bila posvećena i izgradnji zajedničke informacijske infrastrukture, tema oko koje su se okupili sljedeći izlagači: M. Glavica: CROSSDA – Hrvatski arhiv podataka za društvene znanosti; T. Horvat Klemen: Uspostava integralnog sustava za upravljanje službenom dokumentacijom RH; N. Jermen, I. Starčević Stančić: Hrvatska enciklopedika u digitalno doba; M. Tomić, L. Grzunov: Kada su dovoljno veliki da bi se nazivali velikima?: podaci o zadarskoj glagoljskoj baštini. Također, svoje je mjesto našla i digitalna humanistika, a o različitim perspektivama DH govorili su: L. Catrinel Marinescu: Romanian Digital Cultural Heritage; V. Macan Lukavečki: Digital Side of MEDEA Project; A. Primorac et al.: Distant Reading for European Literary History: A COST Action i J. Ujjwal: Digital Humanities in India.

O razvoju publike u području baštinskoga sektora kao i o virtualnom predstavljanju baštine govorili su: M. Hrvatinić: Interpretacija baštine u Hrvatskoj; K. Mažuran Jurešić: Vremenska kapsula u HNK Ivana pl. Zajca kao projekt razvoja publike; V. Krklec, V. Jurić Bulatović: Manifestacija „Noć muzeja“ i razvoj nove publike; V. Lemić: Erasmus+ projekt WAAT – We are all together to raise awareness of cultural heritage project; J. Miškić, B. Čalić, E. Đekić: Virtualna izložba

Nikola Andrić – Parižanin s Vuke; I. Galić Bešker: Jedinstvo u različitosti: portal o hrvatskoj glagoljici; E. Mičetić: Arhiv i digitalizacijski projekti HNK Ivana pl. Zajca; M. Vinaj, D. Kušen, G. Zlodi, L. Maroević: Interaktivni virtualni katalog izložbe Valpovački vlastelini Prandau-Normann: primjer integriranog pristupa arhivskoj, knjižničnoj i muzejskoj građi u mrežnom okružju; M. Kostelac: Distribucija i pohrana umjetničke prakse – digitalna pohrana fizičke i virtualne vrijednosti u kontekstu EU projekta „Wom@rts“

Naposlijetku, posebnu su pažnju privukla i izlaganja o specijaliziranim arhivima i zbirkama: Ž. Radovinović: Hrvatska udruga muzičkih knjižnica, arhiva i dokumentacijskih centara; T. Vrhovec Škalamera: Povijesni pregled arhiviranja studentskih i umjetničkih radova na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu – mogućnosti istraživanja moderne i suvremene hrvatske umjetnosti; E. Francisković: Stogodišnja arhivska baština Veterinarskog fakulteta u Zagrebu – izazovi digitalnog doba; I. Jagodić, P. Elez: Kronika Franjevačkog samostana u Vukovaru - Knjiga I (1722.-1780.).

Virtualni su oblik konferencije te mogućnost online izlaganja dodatno olakšali sudjelovanje, pa bi se moglo reći da su ovi 6. dani okupili izlagače (93) iz gotovo svih zemalja članova ICARUS-a! Raznolikost prezentiranih projekata, kao i pregled recentnih događanja u sferi digitalne humanistike, ICARUS-ove su dane u Hrvatskoj potvrdili nezaobilaznim domaćim događanjem u potrazi za mogućnostima koje nosi uporaba digitalnih alata i metoda. ■

SUORGANIZATORI I PARTNERI:**SPONZOR:**